

El valencià de sempre

Eugeni S. Reig,
El valencià de sempre,
Col·lecció: «Materials, 14»,
Edicions Bromera,
Alzira 2015.

L'obra

Versió actualitzada i notablement ampliada del llibre

Valencià en perill d'extinció, obra clau per al coneixement de la nostra llengua.

Es tracta d'una obra en la qual tots els lectors, aficionats o tècnics, aprendran moltíssimes coses, subtils o essencials; una obra on palpem el que qualsevol professional sap per experiència: que la llengua és un pou sense fons.

El llibre *El valencià de sempre* inclou:

— Les 1.440 entrades de la segona edició de *Valencià en perill d'extinció*.

— Les 300 entrades de *Lèxic valencià d'ahir i de hui*, fins ara inèdit.

— 440 entrades noves.

A més, cal dir que:

— La immensa majoria de les entrades, antigues i noves, incorporen exemples literaris d'autors reconeguts.

— Totes les entrades antigues han estat revisades i, en molts casos, notablement ampliades. En algunes s'hi han incorporat noves acceptacions.

— *El valencià de sempre* inclou el model lingüístic d'Eugeni S. Reig, autèntic llibre d'estil que els valencians hem de tindre en compte.

L'autor

Eugeni S. Reig (Alcoi, 1942), un treballador infatigable a favor de la llengua i la seua unitat, va autopublicar, l'abril de 1999, el llibre *Valencià en perill d'extinció*, recull de 835 paraules i locucions genuïnament valencianes que ell considerava que estaven en perill de perdre's. L'any 2005 en va publicar una segona edició, revi-

sada i augmentada, que ara amplia d'una manera considerable i actualitza en aquesta tercera versió.

Cal destacar

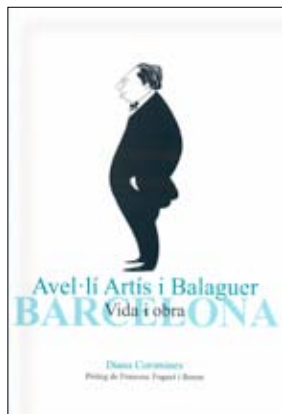
— Es tracta d'un material amb un gran potencial didàctic, que es pot aprofitar directament en les classes i que pot estimular professors i alumnes.

— És també molt recomanable per als responsables de les decisions normatives.

— El llibre llança el missatge urgent d'intentar salvar la nostra llengua de la castellanització progressiva i proposa un model a seguir per a recollir el nostre tresor lèxic. ♦

PAU CÀNTIC

Avellí Artís i Balaguer

Diana Coromines,
Avellí Artís i Balaguer. Vida i obra,
Ajuntament de Barcelona,
Barcelona 2014.

Amb una presentació exquisida, que impressiona tant per la seva pulcritud com pel seu bon gust, ha aparegut, recentment, a les llibreries *Avellí Artís i Balaguer. Vida i obra*, de Diana Coromines, empresa que mereix la simpatia de tots els

catalans per la finalitat patriòtica que els seus editors persegueixen.

Diana, a poc a poc, com fa la nostra vida pel camí del temps, va esgranant una petita història, del tot desconeguda, mentre la seva prosa, una lliçó de bellesa, claredat i precisió idiomàtica, va fluint, ara ençà ara enllà, com una nau en mar de bonança, per donar-nos a conèixer amb tota la seva dimensió el personatge arrauat que en la seva joventut volia erigir una estàtua a E. Ibsen, l'excel·lent impressor, l'activista i promotor cultural, el patriota d'una sola peça, de vèrbola fàcil, capaç de definir d'un sol tret una persona: «treballa la seva prosa com si fes puntes de coixí», deia d'Anna Murià, o per esmicolar Prudenci Bertrana, el crític més reputat del moment: «és un xic més difícil escriure comèdies que criticar-les».

Acompanyen l'estudi de Diana tres obres teatrals d'A. Artís: *Diàleg*; *Comèdia de guerra i amor* (1921), i *Seny i amor, amo i senyor*, l'obra més llorejada de l'autor, estrenada

en el Teatre Romea el 9 d'octubre de 1925, que va superar amb escreix el miler de representacions, que va ser exhibida per tot el territori català, estrenada l'any 1929 al Teatro Reina Victoria de Madrid, on va superar les 200 representacions, per a fer el salt al Nou Continent, on es va representar a Buenos Aires, Montevideo, i estrenada l'any 1930 en el Teatro Fábregas de Ciutat de Mèxic. Mesos abans d'acabar la Guerra del 36, *Seny i amor, amo i senyor*, quan els espectacles eren tutelats per la CNT, encara es representava en el Teatre Romea; devia ser un dels pocs somriures permesos als habitants d'una ciutat esquarterada pels bombardeigs i temerosa de la malvestat que començava a esmolar les urpes.

La recuperació d'aquestes obres ens permet de descobrir l'excel·lent comediògraf, el consumat home de teatre, que dominava per complet els mecanismes escènics. Amb admirable intuïció dels aspectes teatrals, els seus diàlegs són vius i gens retòrics, tenen tot

l'encant de la llengua parlada. Els seus personatges són veritables caràcters, curulls de vida, sense convencionalismes ni artificis. Una aroma de veritat inspira tota la seva obra; la seva visió artística del que és la vida constitueix el seu mèrit més important.

Avui que domina, en certs sectors del nostre ambient intel·lectual, un mal dissimulat menyspreu envers les coses del passat, la publicació del llibre de Diana Coromines, amb l'esperit de devoció amb què ha estat elaborat, resulta d'una oportuna exemplaritat i recomanable per tots els conceptes: per l'originalitat de la temàtica, per la gràcia i agilitat en l'exposició, pel refinat sentit estètic, per la concepció i l'execució de l'obra, per la fina i intensa sensibilitat en l'observació i per la subtil habilitat amb què l'autora, amb una gran penetració crítica, ens ofereix els secrets més recòndits de la vida i obra d'aquest *Singular anecdòtic*, com l'etiquetava Plàcid Vidal. ♦

PERE MARCET I SALOM